

Procjena kvalitete edukacije medicinskih sestara u pripremi trudnice za porod

Assessment of the Quality Education of Nurses in Preparing Pregnant Women for Childbirth

Jadranka Ristić¹, Vesna Turuk², Ružica Mrkonjić³

¹Klinika za ginekologiju i porodništvo, Klinička bolnica "Sveti Duh", Zagreb, Croatia

¹Department of Obstetrics and Gynecology, University Hospital "Sveti Duh", Zagreb, Croatia

²Zdravstveno veleučilište Zagreb, Studij sestrinstva, Zagreb, Croatia

²Health Studies Zagreb, School of Nursing, Zagreb, Croatia

³Zavod za kardijalnu i transplantacijsku kirurgiju, Klinička bolnica Dubrava, Zagreb, Croatia

³Department for Cardiac and Transplantation Surgery, University Hospital Dubrava, Zagreb, Croatia

Sažetak

Uvod: Priprema trudnica za porod i roditeljsku funkciju postiže se organizacijom interdisciplinarnih stručnih tečajeva koji su dostupni svim trudnicama u sustavu zdravstvene zaštite Republike Hrvatske.

Cilj: Analizirati prolaze li sve trudnice tečaj (neovisno o tome jesu li prošle trudnički tečaj) i koliko je tečaj bitan za smanjenje broja komplikacija u tijeku i nakon poroda.

Metode i ispitanici: Istraživanje je provedeno u vremenskom razdoblju od kolovoza do studenog 2014. godine na Klinici za ginekologiju i porodništvo, Kliničke bolnice "Sveti Duh". U istraživanje je uključeno 150 babinjača koje su se liječile na odjelu drugi dan nakon poroda.

Rezultati: Trudnički tečaj pohađalo je samo pola ispitanih babinjača, veliki postotak trudnica pripremu za porod nalazi na internetu. Problema sa skrbi za novorođenčce ima preko pola ispitanica, a uz to i educiranost medicinske sestre, koja je član tima za provođenje trudničkog tečaja, više od 50% ispitanih babinjača ocjenjuje kao nedostatnu.

Zaključak: Iz prikupljenih podataka može se zaključiti da se u prenatalnu zaštitu moraju više uključiti medicinske sestre primarne zdravstvene zaštite uz preporuku obaveznog tečaja za sve trudnice, ali je i vrlo važno povećanje stupnja edukacije zdravstvenih djelatnika koji provode edukaciju u pripremi trudnica za porod kako bi trudnice bile zadovoljne i spremne za sve postupke koji ih očekuju u porodu i nakon njega.

Glavne riječi: babinjača • stručni tečaj pripreme trudnice za porod • medicinska sestra

Kratki naslov: Edukacija medicinskih sestara

Abstract

Introduction: Preparing pregnant women for childbirth is achieved by organizing courses which are available to all pregnant women in the health care system of the Republic of Croatia.

Objective: Bearing in mind the importance of preparing pregnant women for maternity and childbirth and availability of courses in the health care system in Croatia research was undertaken to ascertain whether all pregnant women took courses preparation for childbirth, and to assess whether there were differences in the occurrence of complications in prepared and in unprepared women. In addition puerperas rated education of the nurses in the team which led the course.

Methods and patients: The study was conducted in the period from August to November 2014 at the Department of Obstetrics and Gynecology, University Hospital "Holy Spirit". The study included 150 puerperas, the second day after birth.

Results: Only half of the respondent's puerperas participated in pregnancy courses. A large percentage of pregnant women prepare for birth in the internet. More than half of the puerperas had problems with caring for newborn babies. Educational level of the nurses was scored as insufficient in more than half of the puerperas. Conclusion: Thus, we can conclude that the prenatal care should include more primary health interventions with a recommendation of mandatory course for all pregnant women. It is also very important to get regular education teams that participate in the preparation for childbirth, to increase the satisfaction and preparedness for childbirth and early child care.

Keywords: puerpera • pregnancy course • nurse

Running head: Education of nurses

Received January 18th 2015;

Accepted July 16th 2015;

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Jadranka Ristić, Department of Obstetrics and Gynecology, University Hospital "Sveti Duh", Zagreb, Croatia • Tel: +385-91 3712 479 • e-mail:jadra.ristic@gmail.com

Uvod / Introduction

Priprema trudnica za porod postiže se organizacijom interdisciplinarnih stručnih tečajeva koje trudnica može polaziti od četvrtog mjeseca trudnoće, kako bi se postupno uvodila u određene oblike fizičke pripreme prema njenom tre-

nutnom stanju. Stručni tečajevi sadrže nastavne programe ginekologa, medicinske sestre, primalje, fizioterapeuta, pedijatra i psihologa s određenim temama o trudnoći, porodu i poslijeporodnom dobu. Trajanje tečaja je mjesec dana

(ukupno 12 sati). U prva četiri sata specijalist ginekologije objašnjava fiziologiju poroda i upoznaje trudnice s tijekom poroda i mogućnostima analgezije. Od četvrtog do osmog sata asistentica primalja i medicinska sestra objašnjavaju rodilji proceduru samog poroda i uspostavljaju pozitivnu komunikaciju. U posljednja četiri sata trudnica dobiva informacije od specijalista neonatologije o važnosti dojenja i postupanju s novorođenčetom. Kroz sva tri dolaska trudnica se također susreće s fizioterapeutom koji educira trudnicu o tehnikama disanja i tehnikama relaksacije [1]. U Republici Hrvatskoj tečajevi su dostupni svim trudnicama u sklopu obavezne zdravstvene zaštite. U timove su uključeni stručnjaci različitih specijalnosti sa završenim diplomskim studijem [1]. Psihička priprema znači osloboditi trudnicu od straha detaljnim objašnjenjem stanja koja se mogu očekivati. To obuhvaća upoznavanje s fiziologijom trudnoće i poroda, a vrlo je važna i emocionalna stabilnost i zadovoljstvo trudnice vlastitim životom. [2] Budući da stres može ometati proces porođaja, razumno je očekivati da će smanjenje stresa dovesti do pojednostavljanja poroda. [3] Ipak, svaki čovjek na podsvjesnoj razini pamti razdoblje trudnoće i porođaja, te sve intervencije koje se dogode u tijeku poroda mogu utjecati na čovjekov život. [4]

Cilj / Aim

Cilj je rada analizirati u kojem obimu trudnice polaze tečaj pripreme trudnica za porod i roditeljsku funkciju i koliko pohađanje tečaja utječe na smanjenje stupnja pojavnosti komplikacija u tijeku i nakon porođaja.

Materijali i ispitanici / Materials and participants

Istraživanje je provedeno od kolovoza do studenog 2014. godine na Klinici za ginekologiju i porodništvo Kliničke bolnice „Sveti Duh“. U istraživanje je uključeno 150 ispitanica koje su ležale na odjelu drugi dan nakon poroda. Od ukupnog broja ispitanica njih 36 rodilo je carskim rezom, 114 vaginalnim porodom.

Za istraživanje je konstruiran originalni upitnik. Istim se istražuje stupanj pripremljenosti za tijek poroda, stavovi trudnica u odnosu na dojenje, te razlike u pojavnosti komplikacija u skupini trudnica koje su pohađale i one koje nisu pohađale trudnički tečaj. Prvi dio upitnika uključuje demografske podatke o ispitanicama, dob, razinu obrazovanja odnosno stručna sprema i način poroda [Tablica 2].

Drugi dio upitnika sadržava pitanja i odgovore kojima se procjenjuju stavovi babinjača o provedenom trudničkom tečaju i stupnju pripremljenosti za skrb o novorođenčetu.

Odgovori na sve tvrdnje prikazani su na Likertovoj mjernoj ljestvici samoprocjene od 1 do 5, pri čemu 1 označava - uopće se ne slažem, 2 - uglavnom se slažem, 3 - niti se slažem niti se ne slažem, 4 - uglavnom se slažem, 5 - u potpunosti se slažem. Drugi dio upitnika sadržava 10 pitanja. Sadržaj upitnika prikazuje se na tablici, **tablica [3]**.

Treći dio upitnika odnosio se na ispitanice koje nisu prošle trudnički tečaj, a imao je za cilj procijeniti na koji su se način

TABLICA [1] Demografski podaci ukupnog broja ispitanica

Karakteristike	Ukupno [N=150]	
	frekvencija	postotak
Dob		
<20	3	2
21-25	17	11
26-30	49	33
31-35	59	39
36-40	19	13
>40	3	2
Stručna sprema		
SSS	69	46
VŠS	24	16
VSS	57	38
Broj poroda		
1	72	48
2	53	35
3	17	11
4	8	5
Metoda poroda		
vaginalni porod	114	76
carski rez	36	24
Broj ispitanica spitanice koje su prošle trudnički tečaj	80	56
ispitanice koje su rodile vaginalno	64	56
ispitanice koje su rodile carskim rezom	16	44

TABLICA [2] Demografski podaci

1) Koliko imate godina?

- manje od 20
- 21-25
- 26-30
- 31-35
- 36-40
- više od 41

2) Stručna sprema

- SSS
- VŠS
- VSS

3) Koliko ste poroda sveukupno imali?

- 1
- 2
- 3
- 4
- više od 4

4) Je li porod bio vaginalni ili carskim rezom?

- vaginalni porod
- porod carskim rezom

ispitanice informirale o porodu, te smatraju li da bi bile bolje pripremljene da su pohađale trudnički tečaj.

Svi rezultati su deskriptivno i tabelarno objašnjeni uz prikaz distribucija frekvencije grafikonima izrađenim u MS Office 2007. Razlike u vrijednostima između grupa testirane su χ^2 i t-testom, sa stupnjem značajnosti od 95% ($p < 0,05$).

TABLICA [3] Procjena stavova i pripremljenosti babinjača nakon provedenog trudničkog tečaja

5) Jeste li polazili tečaj pripreme trudnice za porod ?

- a) da
b) ne

6) Informacije koje ste dobili na tečaju pripreme trudnice za porod bile su korisne i pomogle su Vam pri samom porođaju i nakon porođaja.

1 – uopće se ne slažem, 5 – u potpunosti se slažem

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7) Informacije koje ste dobili na tečaju pripreme trudnice za porod bile su korisne i pomogle su Vam pri dojenju novorođenčeta.

1 – uopće se ne slažem, 5 – u potpunosti se slažem

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8) Informacije koje ste dobili na tečaju pripreme trudnice za porod bile su korisne i pomogle su Vam pri njezi novorođenčeta.

1 – uopće se ne slažem, 5 – u potpunosti se slažem

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9) Medicinska sestra-primalja koja je bila dio tima tečaja pripreme trudnice za porod bila je dovoljno educirana.

1 – uopće se ne slažem, 5 – u potpunosti se slažem

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10) Mislite li da Vas je medicinska sestra - primalja na tečaju pripreme trudnice za porod mogla bolje informirati o nekim situacijama koje Vas očekuju tijekom poroda?

- a) da
b) ne

11) Nakon poroda imali ste poteškoća prilikom stavljanja novorođenčeta u adekvatan položaj za dojenje.

- a) da
b) ne

12) Nakon poroda imali ste poteškoća prilikom stavljanja novorođenčeta na prsa (npr. Je li Vam je dijete dobro obuhvatilo bradavicu).

- a) da
b) ne

13) Jeste li se snašli u prematanju novorođenčeta?

- a) da
b) ne

14) Jeste li uspješno prvi put premotali novorođenče?

- a) da
b) ne

Rezultati/ Results

Od ukupno 150 ispitanica njih 3 (2%) bile su mlađe od 20 godina, 17 (11%) bilo ih je iz starosne skupine 21-25 godina, 49 (33%) ispitanica bilo je u dobi od 26 do 30 godina, 59 (39%) bilo je starosti od 31 do 35 godina, njih 19 (13%) pripadalo je dobnoj skupini od 36 do 40 godina, a tri (2%) ispitanice bile su starije od 40 godina.

TABLICA [4] Procjena metode informiranja o porodu, te subjektivna procjena ispitanica o potrebi pohađanja trudničkih tečajeva.

15) Priprema za porod putem tečaja pripreme trudnice za porod nedostajala Vam je.

1 – uopće se ne slažem, 5 – u potpunosti se slažem

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

16) Na koji ste se način pripremali za porod

- a) mediji (TV, radio)
b) internet
c) knjige, priručnici, katalogi
d) Nešto drugo

Najveći broj ispitanica, njih 69 (46%) ima završen srednji stupanj obrazovanja, 24 (16%) viši stupanj obrazovanja, a 57 (38%) visoki stupanj obrazovanja.

Njih 72 (48%) rodile su prvi put, 53 (35%) rađaju drugi put, za 17 ispitanica (11%) to je bio treći porod, a 8 (5%) ispitanica rađa četvrti put.

Od ukupnog broja ispitanica njih 114 (76%) rodilo je vaginalnim putem, a 36 (24%) carskim rezom.

Trudnički tečaj pohađalo je 80 (53%) ispitanica, tj. 44% od ukupnog broja ispitanica koje su rodile carskim rezom i 56% od ukupnog broja ispitanica koje su rodile vaginalnim putem.

4.1. Rezultati procjene stavova babinjača o korisnosti tečaja za trudnice

U procjeni pripremljenosti za dojenje i skrb za novorođenče trudnicama koje su pohađale tečaj postavljeno je nekoliko pitanja na koja su ispitanice mogle odgovoriti zaokruživanjem tvrdnje kojoj je pridodana brojčana vrijednost.

Na pitanje o ocjeni korisnosti informacija koje su dobile na tečaju za tijek porođaja 26% ispitanica dalo je najveću ocjenu, 50% ispitanica uglavnom se slaže, 14% ih je ocijenilo srednjom ocjenom, a 10% ispitanica korisnost je informacija ocijenilo niskom ocjenom.

Ocjene ispitanica o stupnju educiranosti medicinske sestre koja je bila dio zdravstvenog tima koji je provodio tečaj prikazane su u tablici, **tablica [5]**. Od 80 ispitanica 65% ih je medicinskoj sestri dalo vrlo dobru ocjenu, 15% njih sestru je ocijenilo maksimalnom ocjenom, a 5% je educiranost sestre ocijenilo niskom ocjenom.

U tablici **[tablica 6]**, prikazuju se ocjena korisnosti informacija usvojenih na tečaju.

Na pitanje "Informacije koje ste dobili na tečaju pripreme trudnice za porođaj bile su korisne i pomogle Vam pri dojenju novorođenčeta?" 11% ispitanica korisnost informacija ocijenilo je maksimalnom ocjenom, najveći broj, 45% dalo je prosječnu ocjenu, a 22% ispitanica korisnost informacija ocijenilo je lošom ocjenom.

Korisnost informacija koje su dobile na tečaju ispitanice su ocijenile prosječnom ocjenom 3,52 (1-5). Ispitanice koje su

TABLICA [5] Frekvencije odgovora na pojedina pitanja iz Upitnika

Stavovi o tečaju	Likertova ljestvica: 1 – uopće se ne slažem, 5 – u potpunosti se slažem.									
	1		2		3		4		5	
	nN	%%	nN	%%	nN	%%	nN	%%	nN	%%
Informacije koje ste dobili na tečaju pripreme trudnice za porod bile su korisne i pomogle su Vam pri samom porođaju i nakon porođaja?	2	2	6	8	11	14	40	50	21	26
Informacije koje ste dobili na tečaju pripreme trudnice za porod bile su korisne i pomogle su Vam pri dojenju novorođenčeta?	9	11	9	11	17	22	36	45	9	11
Informacije koje ste dobili na tečaju pripreme trudnice za porod bile su korisne i pomogle su Vam pri njezi novorođenčeta?	1	1	4	5	19	24	45	56	11	14
Medicinska sestra koja je bila dio tima tečaja pripreme trudnice za porođaj bila je dovoljno educirana ?	1	1	3	4	12	15	52	65	12	15

TABLICA [6] Srednja ocjena korisnosti informacija usvojenih na tečaju.

Tvrdnja o korisnosti Tečaja	Medijan		P
	ispitanice koje su rodile vaginalno	ispitanice koje su rodile carskim rezom	
Ocjena stupnja korisnosti informacija za tijek porođaja	3,94	4,21	0,21
Ocjena stupnja korisnosti informacija za svrhu dojenja	3,69	3,44	0,39
Ocjena stupnja korisnosti informacija za svrhe njege novorođenčeta	4,0	3,72	0,23
Ocjena educiranosti medicinske sestre	4,63	4,3	0,13

rodile carskim rezom korisnost informacija ocijenile su s 3,69, a ispitanice koje su rodile vaginalno s ocjenom 3,44. Nije bilo razlike u ocjenama između ove dvije skupine ispitanica, $p=0,39$.

Korisnost informacija s tečaja za stjecanje vještina njege novorođenčeta ispitanice su ocijenile prosječnom ocjenom 3,72 (2-5). Ispitanice koje su rodile carskim rezom dale su ocjenu 4,0, a ispitanice koje su rodile vaginalno 3,72. Nije bilo statistički značajne razlike između ove dvije skupine ispitanica, $p=0,23$.

Educiranost medicinske sestre ispitanice su ocijenile prosječnom ocjenom 4,37 (2-5). Ispitanice koje su rodile carskim rezom dale su ocjenu 4,63, a ispitanice koje su rodile vaginalno 4,30. Nije bilo statistički značajne razlike između ove dvije skupine ispitanica, $p=0,13$.

Na pitanje "Mislite li da Vas je medicinska sestra na tečaju pripreme trudnice za porod mogla bolje informirati o nekim situacijama koje Vas očekuju tijekom poroda?" 42 (52%) ispitanice smatrale su da ih je sestra mogla malo bolje informirati, dok je 38 (48%) ispitanica reklo da ne.

U ocjeni je li medicinska sestra koja je bila član tima koji je provodio tečaj mogla bolje informirati pacijentice nije bilo statistički značajne razlike ($p=0,57$) kad se usporede odgovori ispitanica koje su rodile carskim rezom u odnosu na ispitanice koje su rodile vaginalnim putem.

4.2 Rezultati procjene komplikacija nakon poroda

Na pitanje "Nakon porođaja imali ste poteškoća prilikom stavljanja novorođenčeta u položaj adekvatan za dojenje?", 43 (54%) ispitanice koje su prošle trudnički tečaj odgovorile su potvrdno, a 37 (46%) ispitanica reklo je da nisu imale problema.

Nije bilo razlika u odgovorima o poteškoćama u stavljanju novorođenčeta u položaj za dojenje između babinjača koje su rodile carskim rezom u odnosu na ostale koje su rodile vaginalno ($p=0,26$).

Na pitanje "Jeste li imali poteškoća kod dojenja u smislu da novorođenče dobro ne obuhvaća bradavicu?", 52 (65%) ispitanice odgovara potvrdno, a njih 28 (35%) nije imalo problema. Jednako su imale problema i babinjače koje su rodile carskim rezom kao i babinjače koje su rodile vaginalno ($p=0,77$).

Na pitanje jesu li se snašle u prematanju novorođenčeta, 72 (90%) babinjače snašle su se, a njih 8 (10%) zaokružilo je ne. Nije bilo razlike u odgovorima na pitanje jesu li se snašle u prematanju novorođenčeta kada se usporede odgovori ispitanica koje su rodile carskim rezom u odnosu na ispitanice koje su rodile vaginalnim putem ($p=10$).

Na pitanje "Jeste li uspješno prvi put preotali novorođenče?", 66 (82%) ispitanica zaokružilo je da, a 14 (18%) ispita-

TABLICA [7] Distribucija odgovora na pitanja o procjeni komplikacija poslije poroda

Pitanja o procjeni komplikacija nakon poroda	ispitanice koje su	ispitanice koje su	p
	rodile vaginalno DA/ NE	rodile carskim rezom DA/ NE	
Nakon porođaja imali ste poteškoća prilikom stavljanja novorođenčeta u položaj adekvatan za dojenje?	11/ 5	32 / 32	0,26
Jeste li imali poteškoća kod dojenja u smislu da novorođenče dobro ne obuhvaća bradavicu	11/ 5	41/ 23	0,77
Jeste li se snašli u prematanju novorođenčeta	15 / 1	57 / 7	1,0
Jeste li uspješno prvi put premotali novorođenče?	12 / 4	57 / 7	0, 21
Mislite li da Vas je medicinska sestra na tečaju pripreme trudnice za porod mogla bolje informirati o nekim situacijama koje Vas očekuju tijekom poroda?	7 / 9	35 / 29	0,57

nica zaokružilo je ne. Nije bilo statistički značajne razlike u snalaženju prilikom prvog prematanja između babinjača koje su rodile carskim rezom u odnosu na babinjače koje su rodile vaginalno, ($p=0,21$).

4.3. Rezultati ispitivanja babinjača koje nisu pohađale trudnički tečaj

Trudnički tečaj nije pohađalo 70 (47%) ispitanica. Od navedenog broja, njih 10 (14%) rodilo je carskim rezom, a 60 (86%) vaginalnim putem.

Na pitanje je li im nedostajao tečaj pripreme za porod najveći broj ispitanica (40%) zaokružilo je srednju tvrdnju da se niti slaže niti ne slaže, 20% babinjača se uopće ili uglavnom ne slaže, 36% uglavnom se slaže, a samo 4% u potpunosti se slaže.

U procjeni je li im nedostajao tečaj za trudnice u snalaženju nakon poroda prosječna ocjena koju su dale babinjače koje nisu prošle tečaj iznosila je 3,2 (1-5). Nije bilo razlike između ispitanica koje su rodile carskim rezom u odnosu na ispitanice koje su rodile vaginalnim putem ($p=0,19$).

Na pitanje na koji su se način pripremale za porođaj ispitanice su navodile različite izvore. Uz TV i radio nije se pripremala niti jedna, internet kao izvor informacija koristilo je njih 65, knjige i priručnike koristilo je njih 65, te ostale izvore njih 30.

TABLICA [8] Odgovori ispitanica na pitanje je li im nedostajao tečaj za trudnice

Priprema za porođaj putem tečaja pripreme trudnice za porođaj nedostajala Vam je	Ispitanice	
	frekvencija	postotak
uopće se ne slažem	9	13
uglavnom se ne slažem	5	7
niti se slažem niti se ne slažem	28	40
uglavnom se slažem	25	36
u potpunosti se slažem	3	4
Ukupno/Total	70	100

TABLICA [9] Način na koji su ispitanice prikupile informacije o porodu.

Na koji ste se način pripremali za porođaj	Ispitanice	
	frekvencija	postotak
mediji (TV, radio)	0	0
internet	65	93
knjige, priručnici, katalozi	65	93
nešto drugo	30	43

Rasprava / Discussion

Rezultati istraživanja provedenog na Klinici za ginekologiju i porodništvo Kliničke bolnice „Sveti Duh“ na 150 ispitanica pokazuju da je najveći broj žena, njih 39% bilo u starosnoj dobi od 31 do 35 godina starosti.

Nadalje, vidljivo je da najveći broj ispitanica ima srednji stupanj naobrazbe, njih 46% što se poklapa s posljednjim popisom stanovništva iz 2011. godine prema kojem je 42,5% stanovništva u RH ima srednji stupanj naobrazbe.

Najveći broj ispitanica bile su one koje rađaju prvi puta 48%, slijede ispitanice koje rađaju drugi puta njih 35%. Više od četvero djece nije imala niti jedna ispitanica.

U odnosu stavova o stupnju korisnosti tečaja za porod, 26% ispitanica dalo je najveću ocjenu, a 50% ispitanica uglavnom se slaže da su informacije koje su usvojile bile korisne za tijek poroda. Pri usvajanju navedenih rezultata, potrebno je usvojiti slijedeću znanstveno verificiranu činjenicu: stav je mentalna spremnost, stečena individualnim iskustvom, koja vrši direktivni ili dinamički utjecaj na reagiranje pojedinca na objekte i situacije s kojima dolazi u dodir, odnosno stav je psihološka tendencija vrednovanja nekog objekta s određenim stupnjem odobravanja ili ne odobravanja [5]. Jednom usvojeni stavovi pokazuju tendenciju da se u tijeku vremena petrificiraju tj. da postanu otporni na pokušaje mijenjanja i modificiranja [6].

Prosječna ocjena korisnosti usvojenih informacija iznosi 3,93%, što ukazuje na potrebu daljnjeg povećanja stupnja edukacije predavača.

Na pitanje o korisnosti stručnog tečaja [7] za stjecanje vještina njege novorođenčeta prosječna ocjena iznosi 3,72. Može se zaključiti da je potrebno daljnje povećanje stupnja kvalitete/programa tečaja. Ovo se posebno odnosi na medicinske sestre primalje. Potrebno je povećati stupanj edukacije MS-a za svrhe svakodnevnog obilaska. Za tu vrstu edukacije uglavnom je zadužena medicinska sestra - primalja. Ona razgovara s babinjačama i savjetuje o njezi novorođenčeta i dojenju.

Potrebne informacije o tijeku trudnoće i poroda nužno je verificiranim edukacijsko-metodološkim metodama detaljno provjeriti te ih prilagoditi kako bi ih trudnice jednostavnije usvojile [8].

Rezultati istraživanja pokazuju da 98% žena želi dojiti, ali da ih samo 44% ne očekuje probleme u vezi s dojenjem. To pak ukazuje da je potreban cjelovit i kontinuiran pristup u edukaciji trudnica o prednostima dojenja. Naime, vrlo često žene nisu motivirane za dojenje[9]. Boje se nastanka prekomjerne bolnosti, nastanka ragada, postoji strah da je dijete gladno pa može izgubiti na težini zbog čega postoji mogućnost duljeg ostanka u bolnici i sl. Medicinske sestre - primalje imaju značajnu ulogu u smanjivanju obima opisane problematike, te moraju preuzeti odgovornost u provođenju metoda prevencije i zbrinjavanju nastalih neželjinih komplikacija koje se pojavljuju u procesu dojenja [10].

Prema dobivenim rezultatima istraživanja vidljivo je da je stupanj educiranosti medicinskih sestara ocijenjen 4,37 što je zadovoljavajući rezultat.

Za medicinsku sestru koja je dio edukacijskog tima koji učestvuje u provođenju programa tečaja za trudnice, vidljivo je da 52% ispitanica smatra da ih je medicinska sestra mogla bolje informirati o nekim situacijama koje ih očekuju tijekom poroda. Stoga je potrebno povećati stupanj pozitivnog odnosa, tzv. učinkovite komunikacije, te povećati mogućnosti usvajanja/učenja o indikacijama i tijekom provođenja sestrinskih postupaka za roditelju i babinjaču [11].

Od ukupnog broja ispitanica, njih 54% navelo je probleme sa stavljanjem novorođenčeta u položaj adekvatan za dojenje, a 46% nije. Čak 65% ispitanica imalo je problema kod obuhvaćanja bradavica prilikom dojenja. Možemo zaključiti da trudnice nisu dobile u dostatnom obimu potrebne informacije usprkos pohađanja trudničkog tečaja niti od medicinske sestre - primalje zadužene za obilazak babinjače i provođenje svakodnevne kontinuirane edukacije.

Prema rezultatima polaznice tečaja zadovoljavajuće su usvojile i ocijenile stupanj znanja potreban za provođenje odgovarajućeg prematanja novorođenčeta.

Značajan obim trudnica nije pohađao pripremni tečaj (47%), a prema rezultatima iste su prihvaćale potrebna znanja uporabom interneta, knjiga i priručnika.

Postoje značajne razlike u rezultatima u odnosu na istraživanje provedeno 2007. godine gdje 16% žena koje su prvi puta trudne i 13% višerotki kao najznačajniji izvor informacija navodi uporabu interneta [12]. Kao prednost interneta ispitanice navode mogućnost da svaku informaciju pogledaju neograničen broj puta i u bilo koje doba [12].

Zaključak/ Conclusion

Prema dobivenim rezultatima može se zaključiti, i to: da značajan broj trudnica ne polazi trudničke tečajeve; stavovi ispitanica o stupnju koristi tečaja izrazito su pozitivni, značajan broj babinjača ima poteškoća prilikom stavljanja novorođenčeta u adekvatan položaj za dojenje.

Priprema trudnice za porođaj znanstveno je verificirana. Za provođenje iste potrebno je kontinuirano povećanje stupnja kvalitete, metoda, organizacija patronažne zdravstvene djelatnosti, rodilišta te povećanje trajne komunikacije između navedenih zdravstvenih strukovnosti. Nadalje, potrebna je trajna edukacija medicinskih sestara - primalja kako bi one mogle poboljšati stupanj pripremljenosti trudnica za porođaj. Iz navedenog proizlazi potreba da se posebna pažnja posveti trajnoj edukaciji o učinkovitosti dojenja, i to posebice od zdravstvenih djelatnika koji obavljaju svakodnevne radne zadatke u sustavu primarne zdravstvene zaštite, ali i u bolničkim zdravstvenim ustanovama (rodilište).

Preporučljivo je da se edukacija trudnica u budućnosti zasniva na individualnoj interakciji odgovarajuće educiranih zdravstvenih djelatnika i trudnice.

Literatura/references

- [1] Kuvačić I, Kurjak A, Đelmiš J. i sur, Porodništvo, Medicinska naklada, Zagreb, 2009, str.68-72.
- [2] Županić M, Turuk V, Čurik D, Bertić LJ. Evaluacija provođenja trudničkih tečajeva tijekom 2000.-2012.god., Zdravstveno veleučilište Zagreb, Dom zdravlja Zagreb-Centar-patronažna djelatnost, Dom zdravlja Bjelovarsko-bilogorske županije, Zagreb, 2012.
- [3] A. Dražančić i sur., Porodništvo, Školska knjiga, Zagreb, 1994, str.162-188.
- [4] Kunina B, Ivančić M, Finderle B. Vaginalni porođaj. Primaljski vjesnik 2012; 12:34-40.
- [5] Zvonarević M, Stavovi M. Socijalna psihologija, Školska knjiga, Zagreb, 1976, str. 245-252.
- [6] Pennington CD, Stavovi i promjene stava. Published at Pennington CD, Osnove socijalne psihologije, Naklada Slap, Jastrebarsko, 1997, str. 82-102.
- [7] Kurjak A, Latin V. Ususret roditeljstvu, Tonimir, Varaždinske toplice, 1998, str. 479-508.
- [8] Hodnett ED, Gates S, Hofmeyr GY, Skala C. Continuous support for women during childbirth Cochrane Database Syst Rev, 2007; (3): CD003766.
- [9] A. Mujkić, G. Vuletić, Znanje i stavovi roditelja o dojenju, Acta Medica Croatica. 2004;58 : 37-41.
- [10] Adeyemo F, Oyadrian G, Ljedimma M, Akinlabi B, Adewale A. Perception of pregnant women towards midwifery: attitude and practice during child delivery in health institutions in Ogbomoso, Epidemiology Biostatistics and Public Health, South-West, Nigeria, 2014, 11 (2).
- [11] K. MacKinnon, M. McIntyre, J. Quance, The Meaning of the Nurse's Presence During Childbirth. Clinical research. 2005. Volume 34, Number 1.28-36.
- [12] A. Romano, Changing Landscape: Implications of Pregnant Women's Internet Use for Childbirth Educators. The Journal of Education. 2007; 16(4); 18-24.